ശ്രീഗർഗസംഹിതാ

അശ്വമേധഖണ്ഡഃ - സപ്തമോഽധ്യായഃ

ഉഗ്രസേനസ്യ അശ്വമേധയജ്ഞോദ്യോഗമ് -

ഗർഗ ഉവാച -
ദേവർഷിശ്ചൈകദാ രാജന്ദ്രഷ്ട്വാ രാമം ച കേശവമ് ..
സ്വവീണാം വാദയൻകൃഷ്ണഗാഥാം ഗായൻസമായയൗ
..1..
ബ്രഹ്മലോകാത്സർവലോകാൻപശ്യൻഭാസ്കരസന്നിഭഃ
..
സാകം തുംബരുണാ പിംഗജടാഭാരേണ ശോഭിതഃ ..2..
കിംചിച്ഛ്യാമോ മൃഗാക്ഷശ്ച കാശ്മീരതിലകൈർവൃതഃ ..
പീതേന ധൗതവസ്ത്രേണ തഥാ പീതാംബരേണ ച ..
രംഗവല്ലീമാലയാ ച വ്രജസ്ത്രീചംദനേന ച ..
വൃദ്ധഃ പംചദശാബ്ദൈശ്ച മംഡിതഃ ശുശുഭേ ബഹു
..4..
ദൃഷ്ട്വാ തമാഗതം രാജാ ശക്രസിംഹാസനേ സ്ഥിതഃ ..
സുധർമായാം സ ചോത്ഥായ നത്വാ സിംഹാസനം ദദൗ
..5..
തദംഘ്രീ ചാവനിജ്യാഥ കൃത്വാ പൂജനമുത്തമമ് ..
തജ്ജലം മസ്തകേ ധൃത്വാ ചോഗ്രസേനസ്തമബ്രവീത്
..6..

ഉഗ്രസേന ഉവാച -
അദ്യ മേ സഫലം ജന്മ സഫലം സദനം ച മേ ..
അദ്യമേ സഫലശ്ചാത്മാ ദേവർഷേ തവ ദർശനാത് ..7..
നമസ്തസ്മൈ ഭഗവതേ നാരദായ മഹാത്മനേ ..
കാമക്രോധവിഹീനായ ഋഷീണാം പ്രവരായ ച ..8..
കിമർഥമാഗതോഽസി ത്വമാജ്ഞാം കുരു മമോപരി ..
നിശമ്യ വചനം തസ്യ ഋഷിർനിർജരദർശനഃ ..9..
ഉവാച നൃപശാർദൂലം മനസാ നോദിതോ ഹരേഃ ..
നാരദ ഉവാച -
യാദവേംദ്ര മഹാരാജ ധന്യസ്ത്വം പൃഥിവീപതേ ..10..
ത്വദ്ഭക്ത്യാ കൗ നിവസതി ബലേന സഹ കേശവഃ ..
രാജസൂയഃ ക്രതുവരഃ പുരാ മദ്വചനാത്ത്വയാ ..11..
കൃതഃ ശ്രീകൃഷ്ണകൃപയാ ദ്വാരകായാം സുഖേന ച ..
യേന ത്രിലോകേ തേ കീർതിർനൃപ വിസ്താരിതാ ഭുവി
..12..
രാജസൂയാശ്വമേധൗ ച കഠിനൗ മംഡലേശ്വരൈഃ ..
ഹരിഭക്തസ്യ രാജേന്ദ്ര സുലഭൗ ചക്രവർതിനഃ ..13..
ദ്വയോർമധ്യേ കൃതശ്ചൈകോ രാജസൂയസ്ത്വയാ നൃപ
..
തഥാ യുധിഷ്ഠിരേണാപി കൃതഃ കൃഷ്ണാജ്ഞയാ തതഃ
..14..
ദ്വാപരാംതേ ഭാരതേ തു ഹയമേധഃ ക്രതൂത്തമഃ ..
ന കൃതഃ കേന രാജ്ഞാപി മുക്തിദസ്ത്വഘനാശനഃ
..15..
ദ്വിജഹാ വിശ്വഹാ ഗോഘ്നോ വാജിമേധേന ശുദ്ധ്യതി ..
തസ്മാദ്വരം ച യജ്ഞാനാം ഹയമേധം വദംതി ഹി ..16..
നിഷ്കാരണം നൃപശ്രേഷ്ഠ വാജിമേധം കരോതി യഃ ..
വ്രജേത്സുപർണകേതോഃ സ സദനം സിദ്ധദുർലഭമ്
..17..

ഇതി ദേവർഷിവചനമുഗ്രസേനോ നിശമ്യ ച ..
ഹയമേധം യജ്ഞവരം കർതും ചക്രേ മതിം നൃപ ..18..
തദൈവ സഹ രാമേണ കൃഷ്ണം വീക്ഷ്യാഗതം നൃപഃ ..
പൂജയിത്വാऽऽസനേ സ്ഥാപ്യ സാകം ച ഋഷിണാബ്രവീത്
..19..
ഉഗ്രസേന ഉവാച -
ദേവദേവ ജഗന്നാഥ ജഗദീശ ജഗന്മയ ..
വാസുദേവ ത്രിലോകേശ ശൃണുഷ്വ വചമം മമ ..20..
മത്പുത്രേണ ച കംസേന ബാലകാശ്ച സഹസ്രശഃ ..
വിനാപരാധേന ഹരേ മാരിതാശ്ച മഹാസുരൈഃ ..21..
തസ്യ മുക്തിശ്ച ഗോവിംദം കഥം ഭവതി പാപിനഃ ..
കസ്[illegible]ലോകേ ഗതഃ കംസോ ബാലാഘാതീ വദസ്വ മേ
..22..
തസ്യ പാപേനാഹമപി ഭീതോऽസ്മി ജഗദീശ്വര ..
പുത്രസ്യ പാപേന പിതാ നരകേ പതതി ധ്രുവമ് ..23..
പിതുഃ പാപേന പതതി നിരയേ ഹി തഥാ സുതഃ ..
തസ്മാച്ച കിം കാരിഷ്യേऽഹമുപായം വദ മാധവ ..24..
കഥിതം നാരദേനാദ്യ തച്ഛൃണുഷ്വ ജഗത്പതേ ..
വിപ്രഹാ വിശ്വഹാ ഗോഘ്നോ ഹയമേധേന ശുധ്യതി
..25..
തസ്മിൻ യജ്ഞേ മനോ മേऽസ്തി യദി ചാജ്ഞാം
പ്രദാസ്യസി ..
ഗർഗ ഉവാച -
ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ മുദാ മദനമോഹനഃ ..26..
മനസി പ്രാഹ സംപശ്യന്ധരാം ഭാരേണ പീഡിതാമ് ..
അഹോ മയാ തു ബഹുശോ ധരാഭാരോऽവതാരിതഃ
..27..
തഥാപി സതി കൗ മധ്യേ സോऽശ്വമേധേന നശ്യതി ..
നാഹം ഹനിഷ്യേ ശത്രൂൻ വൈ സ്വഹസ്തേന

മൃധാംഗണേ ..28..
ഇതി പ്രതിജ്ഞാ തു കൃതാ വിദൂരഥവധേ മയാ ..
തസ്മാച്ച പ്രേഷയിഷ്യാമി സ്വപുത്രാൻ യാദവാംസ്തഥാ
..29..
ജേതും വസുംധരാം സർവാം ഹയമേധമിഷേണ ച ..
ഇതി വാർതാം വജ്രനാഭേ വിഷ്വക്സേനോ വിചാര്യ ച
..30..
സുധർമായാം ച പ്രഹസന്നുഗ്രസേനമുവാച വൈ ..
ശ്രീകൃഷ്ണ ഉവാച -
മയാ ഹതോ മഹാരാജ കംസോ വൈകുംഠമംദിരമ്
..31..
ഗതോ ഭൂത്വാ മമാകാരഃ നിത്യം വസതി തത്ര വൈ ..
തഥാ ത്വമപി രാജേംദ്ര വിപാപോ ദർശനാന്മമ ..32..
തഥാപി ഹയമേധം ത്വം യശോഽർഥേ കുരു ഭൂപതേ ..
യജ്ഞേന തേ മഹത്കീർതിഃ പൃഥിവ്യാം ച ഭവിഷ്യതി
..33..
ഇതി തത്കഥിതം ശ്രുത്വാ കൃഷ്ണസ്യാക്ലിഷ്ടകർമണഃ
..
ഉവാച പരമം വാക്യമുഗ്രസേനോ മുദാ നൃപ ..34..
രാജോവാച
അദ്യ ദേവ കരിഷ്യേഽഹമശ്വമേധം ക്രതൂത്തമമ് ..
സ ഭവിഷ്യതി ശീഘ്രം വൈ ഗോവിംദ കൃപയാ തവ ..35..
ഹയമേധസ്യ ച വിധിം സർവം മേ ബ്രൂഹി വിസ്തരാത് ..
ഇതി ശ്രുത്വാ ച തദ്വാക്യമവോചദ്വിഷ്ടരശ്രവാഃ ..36..
ഹയമേധവിധിം പൃച്ഛ ദേവർഷിം നാരദം പ്രതി ..
സ തവാഗ്രേ ച വദതി സർവജ്ഞാതാ യദൂദ്വഹ ..37..
ഇതി വാക്യം ഹരേഃ ശ്രുത്വാ യദുരാജോ മുദാന്വിതഃ ..
സഭായാം സംസ്ഥിതം രാജന്ദേവർഷിം നിജഗാദ ഹ
..38..

തുരംഗഃ കീദൃശോ ഭാവ്യഃ കതിസംഖ്യാ ദ്വിജോത്തമാഃ ..
ദക്ഷിണാ കീദൃശീ ബ്രഹ്മൻ വദ മേ കീദൃശം വ്രതമ് ..39..
ഉഗ്രസേനസ്യ വചനമാകർണ്യ ദേവദർശനഃ ..
സ്മയമാന ഇവ പ്രാഹ പ്രീത്യാ കൃഷ്ണം വിലോകയൻ ..40..
ശ്രീനാരദ ഉവാച -
ചംദ്രവർണം രക്തമുഖം പീതപുച്ഛം മനോഹരമ് ..
സർവാംഗസുംദരം ദിവ്യം ശ്യാമകർണം സുലോചനമ് ..41..
പ്രവദംതി മഹാരാജ യജ്ഞേഽസ്മിൻഹയമീദൃശമ് ..
മധുമാസേ പൂർണിമായാം മോച്യോഽയം ഘോടകോ നൃപ ..42..
മഹാവീരൈഃ പാലനീയോ വർഷമാത്രം ഹയോത്തമഃ ..
അശ്വസ്യാഗമനം യാവദ്ഭവിഷ്യതി സ്വകേ പുരേ ..43..
നിവസേദ്ധൈര്യസംയുക്തസ്താവത്കർതാ പ്രയത്നതഃ ..
യത്ര യത്ര പുരീഷം ച മൂത്രം ച കുരുതേ ഹയഃ ..44..
കർതവ്യം ഹവനം വിപ്രൈർദാതവ്യം ഗോസഹസ്രകമ് ..
സംലിഖ്യ കാംചനം പത്രം സ്വനാമബലചിഹ്നിതമ് ..45..
ഹയസ്യ ഭാലേ ബദ്ധ്വാ ച കഥനീയമിദം വചഃ ..
സർവേ ശൃണുത രാജാനോ വിമുക്തോഽസ്തി ഹയോ മയാ ..46..
കശ്ചിദ്ഭൂയഃ ശ്യാമകർണം പ്രതിഗൃഹ്ണാതു ചേദ്ബലാത് ..
ഗൃഹ്ണാതി യസ്തം മാനേന സ ജേതവ്യോ ബലാത്സ്വയമ് ..47..
വിപ്രാ വിംശതിസാഹസ്രാ യജ്ഞാദൗ കീർതിതാ നൃപ ..
വേദജ്ഞാഃ സർവശാസ്ത്രജ്ഞാഃ കുലീനാശ്ച തപസ്വിനഃ ..48..

അത്ര തേ കഥയിഷ്യാമി സമർഥസ്ത്വം ശൃണുഷ്വ ച ..
വാജിമേധേ മഹാരാജ വിപ്രാണാം ദീർഘദക്ഷിണാമ്
..49..
തുരഗാണാം സഹസ്രം ച ഗജാനാം ശതമേവ ച ..
ദ്വിശതം സ്യംദനാനാം ച സഹസ്രം ച ഗവാം തഥാ ..50..
വിംശദ്ഭാരം സുവർണാനാം പ്രദാതവ്യം ദ്വിജേ ദ്വിജേ ..
യജ്ഞസ്യാദൗ തഥാ ചാംതേ ഈദൃശീ ദക്ഷിണാ മതാ
..51..
അസിപത്രവ്രതം കൃത്വാ ബ്രഹ്മചര്യസമന്വിതഃ ..
കൗ പത്ന്യാ സാർദ്ധമേകത്ര കുര്യാച്ച ശയനം നിശി ..52..
വർഷമാത്രം മഹാരാജ കർതവ്യം വ്രതമീദൃശമ് ..
ദീനാനാം ച പ്രദാതവ്യമന്നം വാ ബഹുശോ ധനമ് ..53..
വിധിനാനേന രാജേംദ്ര ക്രതുരേഷ ഭവിഷ്യതി ..
അസിപത്രവ്രതയുതോ ബഹുപുത്രഫലപ്രദഃ ..54..
ഭീഷ്മം വിനാ ഹി മദനം കോ വിജേതും ഭവേന്നരഃ ..
തസ്മാദ്ഭീതാ ന കുർവംതി കഠിനം ചൈനമദ്ഭുതമ്
..55..
കാമം പ്രതിവിജേതും വൈ ശക്തിസ്തേ വിദ്യതേ യദി ..
കുരു ഗർഗം സമാഹൂയ യജ്ഞാരംഭം നൃപോത്തമ
..56..

ഇതി ശ്രീഗർഗസംഹിതായാമശ്വമേധഖംഡേ യജ്ഞോദ്യോഗവർണനം നാമ സപ്തമോഽധ്യായഃ ..7..

ഹരിഃ ഓം തത്സച്ഛ്രീകൃഷ്ണാർപണമസ്തു ..

GO TOP